

OD REDAKTORA

W ręce czytelników oddajemy pierwszy numer *Zeszytów Prasoznawczych*, wydany w nowym, 2024 roku. Prezentujemy w nim zbiór artykułów bardzo różnorodnych tematycznie, ukazujących szerokie spektrum zagadnień mieszczących się w nurcie badań nad mediami i komunikacją społeczną. Tom otwiera tekst autorstwa trójki krakowskich naukowców: Dariusza Rasia, Mateusza Reptaka i Marty Woźniak, stanowiący wynik analizy zebranych zestawów opinii na temat twórczości Marshalla McLuhana zawartych we wprowadzeniach do jego książek, wydanych na polskim rynku wydawniczym. Zaprezentowana w artykule analiza jakościowa, mająca na celu uchwycenie odwzorowanego w tekstach stosunku do głównych myśli i tez McLuhana, pozwoliła zdaniem autorów „na sformułowanie wniosków odnoszących się do spuścizny klasyka medioznawstwa i aktualności jego koncepcji w dobie zmian technologicznych spowodowanych rozwojem sztucznej inteligencji”.

W kolejnym artykule zaprezentowano wyniki analizy prawnych i pozaprawnych działań państwa w zakresie realizacji polityki antywiktyimizacyjnej, w ujęciu komparatystycznym, zestawiając ze sobą działania przyjęte w Polsce oraz we Włoszech. Istotą podjętego przez Natalię Pietruszkę problemu jest zjawisko wiktyimizacji wtórnej przez media osób pokrzywdzonych przestępstwem na tle seksualnym. Jego aktualność oraz waga warte są ze wszech miar pogłębionej, międzyśrodowiskowej debaty, gdyż jak przekonuje autorka, „pomimo obecności pewnych unormowań prawnych odnoszących się wprost do ujawniania wizerunku i danych osobowych pokrzywdzonego (w Polsce), brak sankcji karnych może wiązać się z łamaniem tych norm przez przedstawicieli mediów”, a działania podejmowane przez obydwie analizowane państwa nie są wystarczające.

Aleksandra Kalisz proponuje Czytelnikowi pogłębioną refleksję nad rolą podcastu w zdominowanej przez obraz przestrzeni medialnej. W swym artykule „Podcast, czyli od przekazu audialnego w stronę jego audiowizualnych odsłon. Perspektywa mediolingwistyczna” podejmuje się ustaleń dotyczących pola genologicznego oraz kodów semiotycznych charakterystycznych dla analizowanego konstruktów medialnego. Wieloaspektowe spojrzenie autorki na badany obszar wynikało z obserwacji zmian na rynku audycji internetowych polegających na

odchodzeniu przez autorów od wąskiego, audialnego sposobu przekazu na rzecz tworzenia odcinków w postaci audiowizualnej.

Sceniczne przedstawienie naśladowujące redagowanie dziennika, wymyślone przez Louisa Peyramonta w drugiej połowie XIX wieku, stało się przedmiotem rozważań podjętych na dalszych kartach niniejszego numeru. W artykule zatytułowanym „Żywy dziennik» jako zabawa dziennikarska” Krzysztof Stępnik prezentuje wyniki swoich badań zrealizowanych na próbie około dwustu notatek prasowych opublikowanych w prasie galicyjskiej w latach 1884–1914.

Autorki kolejnego artykułu, Aleksandra Seklecka oraz Barbara Brodzińska-Mirowska, w tekście zatytułowanym „Inwigilacja a prywatność. Dyskursy o systemie Pegasus w wybranych mediach” podejmują próby wyodrębnienia aktorów tworzących ów dyskurs medialny, analizy kontekstów, w jakich ten dyskurs był tworzony, oraz poszukują ram, jakie wyłoniły się z badanych materiałów. Interesująca analiza jest ważnym głosem w dyskusji, która wraz z rozwojem i upowszechnieniem się nowych technologii z pewnością jeszcze przez lata stanowić będzie istotny temat publicznej debaty.

Wzorce relacji damsko-męskich w polskich programach telewizyjnych typu *reality show* opartych na konwencji konkursu to tytuł ostatniego zamieszczonego w niniejszym tomie tekstu. Celem jego autorów, Kariny Czepiec-Veltzé i Wojciecha Kułagi, była analiza odcinków najbardziej popularnych polskich telewizyjnych programów randkowych utrzymanych w konwencji *game show*.

W artykule pt. „The BBC’s Framing of Trump’s Reaction to the 2020 Election and the Capitol Insurrection” Fathi Bourmeche pisze o tym, w jaki sposób stacja BBC relacjonowała wydarzenia na Kapitolu w 2020 roku po przegranych przez Donalda Trumpa wyborach prezydenckich w USA.

Tradycyjnie w ostatniej sekcji numeru znajdują się recenzje najnowszych publikacji oraz teksty referujące przebieg ważnych wydarzeń w środowisku medioznawców. Patrycja Cheba przypomina o zorganizowanym m.in. przez Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ seminarium partycypacyjnym Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. Aleksandra Kujawiak recenzuje najnowszą monografię z cyklu *Współczesne media. Dziennikarstwo jakościowe*, wydaną na UMCS w 2023 roku pod redakcją Iwony Hofman, Danuty Kępy-Figury oraz Magdaleny Pataj. W artykule recenzyjnym, którego punktem wyjścia jest książka Jensa Bammela „From Paper to Platform: Publishing, Intellectual Property and the Digital Revolution”, Maciej Zweifel pisze o problemach branży wydawniczej w dobie cyfryzacji. Zapraszamy do lektury!

Maria Nowina Konopka

 orcid.org/0000-0001-9978-7621

redaktor numeru